

Colecție coordonată de
LIVIA SZÁSZ

NANCY GOLDSTONE

ÎN UMBRA
ÎMPĂRĂTESEI

Viețile cutezătoare ale Mariei Tereza,
mama Mariei Antoaneta,
și ale fiicelor ei

Traducere din limba engleză de
SMARANDA CÂMPEANU

TREI

Editori:

SILVIU DRAGOMIR

MAGDALENA MĂRCULESCU

VASILE DEM. ZAMFIRESCU

Redactare:

ILIEȘ CÂMPEANU

Director producție:

CRISTIAN CLAUDIU COBAN

Dtp:

MIRELA VOICU

Corectură:

OANA AANEI

DANA ANGHELESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GOLDSTONE, NANCY

În umbra împărătesei : viețile cutezătoare ale Mariei Tereza, mama Mariei Antoaneta, și ale fiicelor ei / Nancy Goldstone ; trad. din lb. engleză de Smaranda Câmpeanu. - București : Editura Trei, 2026

Conține Bibliografie

Index

ISBN 978-606-40-3028-3

I. Câmpeanu, Smaranda (trad.)

94

929

Titlul original: *IN THE SHADOW OF THE EMPRESS: The Defiant Lives Of Maria Theresa, Mother Of Marie Antoinette, And Her Daughters*

Autor: Nancy Goldstone

Nancy Goldstone © 2021

All rights reserved

Copyright © Editura Trei, 2026
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București

Tel.: +4 021 300 60 90;

Fax: +4 0372 25 20 20

e-mail: comenzi@edituratrei.ro

www.edituratrei.ro

ISBN 978-606-40-3028-3

*Pentru Larry, Lee și Tyler,
fără de care nimic din toate acestea nu ar conta*

CUPRINS

Hărți / 10

Genealogie selectivă / 15

Introducere / 21

PARTEA I: MARIA TEREZA

1. Un decret imperial / 29
2. Arhiducesă de Austria / 38
3. Regină a Ungariei / 51
4. Regină a Boemiei / 68
5. Împărăteasă a Sfântului Imperiu Roman / 86
6. Politici imperiale / 112
7. Alianța celor trei jupoane / 132

PARTEA A II-A: TREI PRINȚESE IMPERIALE:

MARIA CRISTINA, MARIA CAROLINA ȘI MARIA ANTOANETA

8. Favorita / 147
9. O arhiducesă îndrăgostită / 167
10. Dublura / 193
11. Regină a Regatului Neapolelui / 208
12. Cea mică / 227
13. Delfină a Franței / 238
14. O ruptură imperială / 265
15. Regina preia controlul / 291

- 16. Regină a Franței / 311
- 17. Diamante și datorii / 329

PARTEA A III-A: ÎN UMBRA ÎMPĂRĂTESEI

- 18. Trădare la Bruxelles / 357
- 19. Regina ia poziție / 379
- 20. Un joc disperat de noroc / 393
- 21. Teroare și tragedie / 420
- 22. O moarte la Viena / 443
- 23. Doamna, lordul amiral și regina / 465
- 24. Corsicanul și regina / 487

Epilog / 510

Mulțumiri / 514

Note / 516

Bibliografie selectivă / 546

Credite ilustrații / 554

Indice / 557

*Mai degrabă să par slabă decât nedreaptă,
lucru de care să mă ferească Dumnezeu.¹*

— Maria Tereza, 1765

*Nu mă cunoașteți. Eu nu sunt o femeie ca oricare alta,
temătoare și descurajată.²*

— Maria Cristina, 1789

Îmi las motivele în seama timpului și a cerurilor.³

— Maria Carolina, 1806

*Dintre toate fiicele Mariei Tereza,
nu sunt oare eu cea căreia i-a surâs soarta cel mai mult?⁴*

— Maria Antoaneta, 1792

Hărți

Genealogie selectivă

AUSTRIA

Leopold I (n. 1640–m. 1705), împărat al Sfântului Imperiu Roman, rege al Ungariei și Boemiei, căsătorit cu Eleonora Magdalena de Neuburg (n. 1655–m. 1720), împărăteasă a Sfântului Imperiu Roman. Cuplul a avut doi fii:

1. **Iosif I** (n. 1678–m. 1711), împărat al Sfântului Imperiu Roman, rege al Ungariei și Boemiei
2. **Carol al VI-lea** (n. 1685–m. 1740), împărat al Sfântului Imperiu Roman, rege al Ungariei și Boemiei

Iosif I, căsătorit cu **Wilhelmine de Brunswick** (n. 1673–m. 1742). Cuplul a avut două fiice:

1. Maria Josepha (n. 1699–m. 1757) căsătorită cu August al III-lea (n. 1696–m. 1763), rege al Poloniei, principe elector de Saxonia
2. Maria Amalia (n. 1701–m. 1756) căsătorită cu Carol al VII-lea (n. 1697–m. 1745), principe elector de Bavaria, împărat al Sfântului Imperiu Roman

Carol al VI-lea, căsătorit cu Elisabeta Cristina de Brunswick-Wolfenbüttel (n. 1691–m. 1750). Cuplul a avut două fiice:

1. **Maria Tereza** (n. 1717–d. 1780), împărăteasă a Sfântului Imperiu Roman, regină a Ungariei și Boemiei, căsătorită cu **Francisc I de Lorena** (n. 1708–m. 1765), împărat al Sfântului Imperiu Roman
2. **Maria Anna** (n. 1718–m. 1744), guvernator-general al Țărilor de Jos Austriece, căsătorită cu **Carol de Lorena** (n. 1712–m. 1780), guvernator-general al Țărilor de Jos Austriece

Copiii **Mariei Tereza** și ai lui **Francisc de Lorena**:

1. O fiică (n. 1737–m. 1740)
2. Marianne (n. 1738–m. 1789), stareță
3. O fiică (n. 1740–m. 1741)
4. **Iosif al II-lea** (n. 1741–m. 1790), împărat al Sfântului Imperiu Roman, rege al Ungariei și Boemiei, căsătorit prima oară cu **Isabella de Parma** (n. 1741–m. 1763 de variolă) și a doua oară cu Maria Josepha de Bavaria (n. 1739–m. 1767 de variolă)
5. **Maria Cristina („Mimi“)** (n. 1742–m. 1798), ducesă de Teschen, guvernator-general al Țărilor de Jos Austriece, căsătorită cu **Albert de Saxonia** (n. 1738–m. 1822), duce de Teschen, guvernator-general al Țărilor de Jos Austriece
6. Maria Elisabeta (n. 1743–m. 1808), stareță
7. Carol (n. 1745–m. 1761 de variolă)
8. **Maria Amalia** (n. 1746–m. 1802), ducesă de Parma, căsătorită cu Ferdinand (n. 1751–m. 1802), duce de Parma
9. **Leopold al II-lea** (n. 1747–m. 1792), mare duce de Toscana, împărat al Sfântului Imperiu Roman, căsătorit cu Maria Luisa a Spaniei (n. 1745–m. 1792)
10. O fiică (n. 1748, moartă o oră mai târziu)
11. Maria Johanna (n. 1750–m. 1762 de variolă)
12. Maria Josepha (n. 1751–m. 1767 de variolă)
13. **Maria Carolina („Charlotte“)** (n. 1752–m. 1814), regină a Regatului Neapolelui, căsătorită cu **Ferdinand al IV-lea** (n. 1751–m. 1825), rege al Regatului Neapolelui
14. Ferdinand (n. 1754–m. 1806), guvernator al ducatului Milanului
15. **Maria Antoaneta** (n. 1755–m. 1793), regină a Franței, căsătorită cu **Ludovic al XVI-lea** (n. 1754–m. 1793), rege al Franței
16. Maximilian (n. 1756–m. 1801), principe elector de Köln

GERMANIA

Saxonia

August al II-lea cel Puternic (n. 1670–m. 1733), principe elector de Saxonia, rege al Poloniei, căsătorit cu Christiane Eberhardine de Bayreuth. Cuplul a avut un fiu, **August al III-lea**, principe elector de Saxonia și rege al Poloniei.

August al III-lea (n. 1696–m. 1763), căsătorit cu fiica mai mare și extrem de fertilă a Wilhelminei, Maria Josepha. Cuplul a avut șaisprezece copii; mai jos, cei relevanți din punct de vedere istoric:

1. Friedrich Christian (n. 1722–m. 1763), și-a urmat tatăl ca principe elector de Saxonia
2. Maria Amalia (n. 1724–m. 1760), căsătorită cu **Don Carlos**, rege al Regatului Neapolelui; mamă a lui **Ferdinand al IV-lea**, rege al Regatului Neapolelui
3. Franz Xavier (n. 1730–m. 1806), devenit regent al Saxoniei după moartea lui Friedrich Christian
4. Maria Josepha (n. 1731–m. 1767), căsătorită cu **Ludovic cel Gras**, delfin al Franței
5. **Albert** (n. 1738–m. 1822), duce de Teschen, guvernator-general al Țărilor de Jos Austriece, căsătorit cu **Maria Cristina**

Bavaria

Carol al VII-lea (n. 1697–m. 1745), principe elector de Bavaria și nefericit împărat al Sfântului Imperiu Roman, căsătorit cu fiica mai mică a Wilhelminei, Maria Amalia. Acest cuplu a avut șapte copii. Mai jos, cei relevanți din punct de vedere istoric:

1. Maximilian al III-lea (n. 1727–m. 1777), i-a urmat tatălui său ca principe elector de Bavaria. Moartea lui Maximilian a fost momentul care l-a determinat pe **Iosif** să trimită trupe în Bavaria, declanșând războiul cu Frederic cel Mare.
2. Maria Josepha (n. 1739–m. 1767 de variolă), cea de a doua soție, neîubită, a lui **Iosif**

SPANIA

Filip al V-lea (n. 1683–m. 1746), rege al Spaniei, căsătorit a doua oară cu **Elisabeta Farnese** (n. 1692–m. 1766), ducesă de Parma și regină a Spaniei. Cuplul a avut doi fii:

1. **Don Carlos** (n. 1716–m. 1788), rege al Regatului Neapolelui, devenit ulterior Carol al III-lea, rege al Spaniei
2. **Don Filip** (n. 1720–m. 1765), duce de Parma

ITALIA

Neapole

Dintre copiii lui **Don Carlos**, rege al Regatului Neapolelui (Carol al III-lea, rege al Spaniei), și ai Mariei Amalia de Saxonia (n. 1724–m. 1760), regină a Regatului Neapolelui, următorii sunt relevanți din punct de vedere istoric:

1. Maria Luisa a Spaniei (n. 1745–m. 1792), căsătorită cu **Leopold al II-lea**, împărat al Sfântului Imperiu Roman, mare duce de Toscana
2. Carol al IV-lea (n. 1748–m. 1819), rege al Spaniei, căsătorit cu Maria Luisa de Parma
3. **Ferdinand al IV-lea** (n. 1751–m. 1825), rege al Regatului Neapolelui, căsătorit cu **Maria Carolina**, regină a Regatului Neapolelui

Copii ai **Marii Carolina**, regină a Regatului Neapolelui, și ai soțului ei, **Ferdinand al IV-lea**:

1. Maria Tereza (n. 1772–m. 1807) căsătorită cu primul născut al lui Leopold, **Francisc al II-lea**, împărat al Sfântului Imperiu Roman
2. Maria Luisa (n. 1773–m. 1802) căsătorită cu al doilea fiu al lui Leopold, Ferdinand al III-lea, mare duce de Toscana
3. Carlos (n. 1775–m. 1778 de variolă)
4. Maria Anna (n. 1775–m. 1780 de variolă)
5. Francesco (n. 1777–m. 1830), prinț moștenitor al Regatului Neapolelui, căsătorit cu fiica lui Leopold, Maria Clementina, iar apoi cu Maria Isabela a Spaniei (n. 1789–m. 1848)
6. Maria Cristina (n. 1779–m. 1849), căsătorită cu fratele regelui Sardiniei
7. Gennaro (n. 1780–m. 1789 de variolă)
8. Giuseppe (n. 1781–m. 1783 de variolă)
9. Maria Amalia (n. 1782–m. 1866), regină a Franței, căsătorită cu Ludovic Filip I, duce de Orléans, rege al Franței (n. 1773–m. 1850)
10. O fiică (n. 1783, moartă la naștere)
11. Maria Antoinetta (n. 1784–m. 1806), căsătorită cu Ferdinand al VII-lea al Spaniei (n. 1784–m. 1833)
12. Maria Clotilde (n. 1786–m. 1792 de variolă)
13. Maria Enricheta (n. 1787–m. 1792 de variolă)

14. Carlo (n. 1788–m. 1789 de variolă)
15. Leopold (n. 1790–m. 1851)
16. Alberto (n. 1792–m. 1798 de deshidratare la bordul navei *Vanguard*)
17. Maria Isabella (n. 1793–m. 1801)

Parma

Dintre copiii lui **Don Filip**, duce de Parma, și ai soției sale, Louise Élisabeth (n. 1727–m. 1759), prima fiică a lui **Ludovic al XV-lea**, următorii sunt relevanți din punct de vedere istoric:

1. **Isabella de Parma** (n. 1741–m. 1763 de variolă), căsătorită cu **Iosif al II-lea**, împărat al Sfântului Imperiu Roman
2. Ferdinand (n. 1751–m. 1802), duce de Parma, căsătorit cu **Maria Amalia**, ducesă de Parma
3. Maria Luisa (n. 1751–m. 1819), regină a Spaniei, căsătorită cu Carol al IV-lea, rege al Spaniei

Toscana

Leopold al II-lea, împărat al Sfântului Imperiu Roman și mare duce de Toscana, și soția sa, Maria Luisa a Spaniei (fiică a lui Don Carlos, soră a lui Ferdinand al IV-lea, rege al Regatului Neapolelui), au avut șaisprezece copii, dintre care un incredibil număr de doisprezece au fost băieți. Doar câțiva dintre ei au avut un rol important în istorie. Aceștia sunt:

1. **Francisc al II-lea** (n. 1768–m. 1835), împărat al Sfântului Imperiu Roman, căsătorit prima dată, pentru o scurtă perioadă de timp, cu Ecaterina cea Mare, după care cu fiica cea mare a Mariei Carolina, Maria Tereza de Napoli. Prima fiică a lui Francisc, **Marie Louise** (n. 1791–m. 1847), s-a căsătorit cu **Napoleon**
2. Ferdinand al III-lea (n. 1769–m. 1824), mare duce de Toscana, căsătorit cu cea de-a doua fiică a Mariei Carolina, Maria Luisa de Napoli
3. **Arhiducele Carol** (n. 1771–m. 1847), a fost adoptat de **Maria Cristina** și de **Albert**.
4. Maria Clementina (n. 1777–m. 1801), căsătorită cu fiul cel mare al Mariei Carolina, Francesco, prinț moștenitor de Napoli

FRANȚA

Ludovic al XV-lea (n. 1710–m. 1774 de variolă), rege al Franței, căsătorit cu Marie Leczinska (n. 1703–m. 1768), fiică a lui Stanislas, rege al Poloniei

O parte a copiilor lui **Ludovic al XV-lea** și ai Mariei Leczinska:

1. Louise Élisabeth (n. 1727–m. 1759), căsătorită cu **Don Filip**, duce de Parma; mamă a **Isabellei de Parma**
2. **Ludovic cel Gras** (n. 1729–m. 1765), delfin al Franței, căsătorit cu Maria Josepha de Saxonia
3. Madame Adélaïde (n. 1732–m. 1800)
4. Madame Victoire (n. 1733–m. 1799)
5. Madame Sophie (n. 1734–m. 1782)
6. Madame Louise (n. 1737–m. 1787). Aceste ultime patru fete sunt mătușile nemăritate ale lui Ludovic al XVI-lea.

O parte a copiilor lui **Ludovic cel Gras** și ai Mariei Josepha de Saxonia:

1. **Ludovic al XVI-lea** (n. 1754–m. 1793), rege al Franței, căsătorit cu **Maria Antoaneta**
2. Conte de Provence (n. 1755–m. 1824), devenit mai târziu Ludovic al XVIII-lea, rege al Franței
3. Conte de Artois (n. 1757–m. 1836), mai târziu **Carol al X-lea**, rege al Franței
4. Madame Élisabeth (n. 1764–m. 1794)

Copii ai **Marii Antoaneta** cu **Ludovic al XVI-lea**:

1. Marie-Thérèse (n. 1778–m. 1851)
2. Ludovic-Iosif (n. 1781–m. 1789), delfin al Franței

Copii ai **Marii Antoaneta** cu contele **Axel von Fersen**:

1. Louis-Charles (n. 1785–m. 1795), delfin al Franței după moartea fratelui său mai mare, devenit mai târziu **Ludovic al XVIII-lea**
2. Madame Sophie (n. 1786–m. 1787)